

Ivo Kamphuis:
'Loh' (Gal. Het
Mondriaanhuis).

Internationalisering Art Twente zet door

Twentse kunstenaar

De artistieke invulling van Art Twente 4 (van 11 tot en met 14 oktober) is dit jaar internationaler dan de vorige drie edities van de kunstbeurs die elk jaar in Expo Center Hengelo gehouden wordt. Dat is geen toeval maar het gevolg van de inspanningen en de strategie van organisatoren Astrid Berens en Maarten Bodt. Zij streven doelbewust naar grensoverschrijdende interacties. In Nederland blijkt dat een moeizaam proces. Toch lijkt het tweetal te slagen waar grote beurzen voor hedendaagse kunst zoals de Kunst-Rai in Amsterdam uiteindelijk faalden: kunststiefhebbers en (vooral) goede galeries uit het buitenland interesseren voor het kunstklimaat in de lage landen.

(door Wim van der Beek)

Galeriehouders Martha Haveman en Karel Betman van galerie Beeld & Aambeeld in Enschede hebben gehoor gegeven aan het verzoek van de organisatoren om de beurs een internationale impuls te geven. Dankzij hun connecties met de Ierse kunstwereld komt er een presentatie van onder anderen het recente werk van Billy Foley uit Cork. Foley is een beeldend kunstenaar die elementen van abstract expressionisme en non-figuratieve schilderkunst in zijn werk verbindt aan een eigen dynamische stijl en een tekenachtig handschrift. Het werk van de Ierse kunstenaar past perfect in het profiel van de Enschedese galerie. Terecht is Martha Haveman enthousiast over het werk van Foley. Zijn intuïtieve werkwijze en gevoelsmatige benadering spreken haar bijzonder aan en sluiten aan bij de kunst die zij al vanaf de start van haar galerie laat zien. Foley maakt deel uit van een groep kunstenaars die zij in Ierland leerde kennen. De eerste uitwisselingen tussen de

galerie in Enschede en Ierse collega-galeries hebben inmiddels plaatsgevonden. De uitbreiding van het domein geeft een nieuwe dimensie aan het galeriebeleid van Martha Haveman die vorig jaar optrad als gastconservator in Ierland en nu (overigens niet voor de eerste keer) een Ierse kunstenaar naar Nederland haalt.

Verkoop laag

Galeriehouder Herman Lijffijt Galerie Gist uit het Gelderse Brummen deed tijdens Art Twente 3 iets soortgelijks. Hij lanceerde in zijn stand de Duitse kunstenaar Wolfgang Kessler, die in eigen land al een indrukwekkende staat van dienst heeft opgebouwd. De schilderijen van Kessler trokken vorig jaar veel belangstelling en werden goed verkocht. De kunstbladen besteedden veel aandacht aan de Duitse revolutie in Nederland. De ontdekking van zijn werk resulteerde erin dat de kunstenaar dit jaar met Ivo Kamphuis (Enschede) en keramist Anton Reijnders

genomineerd werd voor de POF prijs die jaarlijks tijdens de kunstbeurs in Hengelo wordt uitgereikt. Kamphuis werd weliswaar de uiteindelijke winnaar, maar ook de twee genomineerden krijgen tijdens Art Twente 4 een eigen tentoonstelling die is losgekoppeld van de galeriepresentaties. Gehoopt wordt dat de impact van de speciale aandacht voor de Duitse kunstenaar zal leiden tot meer belangstelling en publiciteit voor de Twentse kunstbeurs bij de oostburen die zelf met internationale beursen in onder meer Keulen en Frankfurt (waarvoor eventuele Nederlandse deelnemers streng geselecteerd worden) behoorlijk verward zijn op het gebied van hedendaagse kunst. Dit in tegenstelling tot Nederlanders die in eigen land (met uitzondering van de TEFAF in Maastricht) matig tot slecht geïnformeerd worden over het aanbod van buitenlandse galeries. Die blijven vooral weg uit ons land omdat de verkoop tijdens Nederlandse kunstbeursen voor hen schrikbarend laag is. Art Twente wil aan dat negatieve imago graag een positieve wending geven, maar loopt voortdurend op tegen vooroordelen en situaties die in het verleden elders in Nederland scheef zijn gegroeid. De deelname van Billy Foley en de extra aandacht voor Wolfgang Kessler kunnen daar wellicht enige verandering in brengen.

Bewogen foto

In de schilderijen van Wolfgang Kessler is iets merkwaardigs aan de hand. De vergelijking met een letterlijk bewogen foto is verleidelijk, maar schiet tekort.

Het bijzondere van de beelden schuilt in de overlapping van snelheid en stilstand. Deze twee contrasterende verschijnselen worden zodanig verenigd dat de tegenstelling niet meer lijkt te bestaan. De fotografische dimensie is een onvervreemdbaar onderdeel van zijn paradoxale schilderkunst. Iedereen kent de bijzondere ervaring van de trein als voortrazend theater. Wie vanuit de coupé naar buiten kijkt, krijgt een schouwspel voorgeschoteld waarvan decor en sfeer in lijntempo wisselen. Beelden blijven slechts fracties van seconden hangen, maar kunnen desalniettemin een enorme impact hebben. Wie vanuit een rijdende trein getuige is van een ongeluk, een passieoord of andere schokkende gewaar-

Regionaal talent

De POF prijs gaat (zoals gezegd) naar Ivo Kamphuis, een door en door Twentse kunstenaar. Tijdens de beurs wordt een boek over zijn werk gepresenteerd. Ook zal er een solotentoonstelling van zijn opmerkelijke schilderkunst te zien zijn. Leven in een blokhuut en eten wat je schiet of uit het water vist zijn voor Ivo Kamphuis (Enschede, 1967) romantische idealen die hij vrijwel dagelijks koestert. Zolang het verlangen onvulbaar blijft, vertaalt hij het in beeldende kunst. En als het enigszins mogelijk is, volgt de kunstenaar zijn instinct en geeft hij gehoor aan de roep van de ongerepte natuur. In herfst en winter trekt hij het bos in, soms met vader Henk en broer Sicco, vaak alleen,

Ivo Kamphuis blinkt uit

wordingen, zal nooit 'live' de afloop zien. Observeren en voorstelling worden door de voortbewegende trein van elkaar verwijderd. Elke kortstondige scène hangt als het ware in het luchtledige: in een vacuum tussen beweging en ogenblik. De snelheid en willekeur waarmee beelden zich openbaren staan haaks op de duur en intensiteit van de herinnering die ermee verbonden kan zijn.

"Als ik met de trein reis, let ik in het bijzonder op dingen waarvoor niemand aandacht heeft. In tegenstelling tot de passagiers die zich verliepen in boeken en kranten of gebiologeerd naar de meegebrachte beeldschermjes op hun schot staren, richt ik de blik op onbestemde verten die aan het oog voorbijtrekken. De ware identiteit en eigenheid van een land leert men kennen vanuit de trein," benadrukt de kunstenaar. Waarnemingen worden door hem eerst fotografisch vastgelegd. In zijn atelier volgt een scheppingsproces dat hij zelf omschrijft als 'verdichting'.

De troosteloosheid van utiliteitsbouw wordt via traditionele schilder-techniek getransformeerd tot kunst met zinnelijke kwaliteiten. Kessler voelt zich aangetrokken tot voortwoekerende bedrijfsterreinen, fantasieloze opslagplaatsen, grauwe productiehallen en bufferzones die het overgangsgebied tussen stad en platteland vormen en die bijna altijd zo makkelijk onderling verwisselbaar zijn dat zelden exact vast te stellen is waar ze precies zijn waargenomen of gefotografeerd.

op zoek naar schedels en skeletten van omgekomen wild, maar ook naar klemmen, vallen of vangkooien die stropers hebben uitgezet.

Kamphuis zou het liefst in Alaska wonen. Jaarlijks trekt hij met zijn vriendin door de uitgestrekte moerasgrijs toendra's, taiga's en berggebieden van Lapland op zoek naar schedelschatten die hij na terugkomst in Nederland verwerkt in assemblages en ruimtelijke werken die het ultieme alibi vormen voor zijn zwerftochten, al heeft hij dat excuus of de legitimatie uiteraard niet nodig. Niets wat Kamphuis doet is vrijblijvend. Natuur en cultuur verhouden zich in zijn leven tot elkaar als eten en drinken.

De vondsten die hij meeneemt naar zijn atelier zijn geen jachtroofprenten. Ze vormen de basis voor schilderijen en objecten die door de felle kleuren, de dikke verlagen en de toevoeging van plastic speelgoedbeestjes, knikkers, golfballen en andere prullaria een gekunsteld karakter krijgen en afstand lijken te nemen van de natuurlijke basis en oorsprong. Zijn werk is één van de openbaringen en lokale trekpleisters van Art Twente 4. Het is een goede zaak dat het streven naar internationalisering niet ten koste gaat van het signaleren van uitzonderlijk regionaal talent. Beide uitgangspunten kunnen elkaar zelfs versterken en zouden ertoe kunnen leiden dat lokaal (Twents) talent dankzij een prominente presentatie tijdens Art Twente makkelijker een buitenlands podium verwerft.

Ivo Kamphuis: 'Geitendurf' (Gal. Het Mondriaanhuis).

17

Jan Walkers: 'Z.L.' (Gal. Het Mondriaanhuis).

Horacio Sapere: 'Feuilles over Sofa' (Gal. B&B).